

PRITARTA
Kauno miesto savivaldybės mero
2025 m.
potvarkiu Nr.

PATVIRTINTA
Kauno Motiejaus Valančiaus
mokyklos-darželio direktoriaus
2025 m.
įsakymu Nr.

KAUNO MOTIEJAUS VALANČIAUS MOKYKLOS-DARŽELIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas — Kauno Motiejaus Valančiaus mokykla-darželis

Mokyklos-darželio teisinė forma — biudžetinė įstaiga

Švietimo įstaigos grupė — bendrojo ugdymo mokykla

Švietimo įstaigos tipas — mokykla-darželis

Mokyklos-darželio adresas — Kranto 5- oji g. 7-1, LT-45276 Kaunas

Telefonai – (8-37) 34 14 06

Elektroninis paštas – pradinem@pradine.kaunas.lm.lt

Interneto svetainės adresas – <https://www.valanciauspradine.lt>

Požiūris į vaiką ir jo ugdymąsi. Kauno Motiejaus Valančiaus mokykla-darželis teikia ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo paslaugas. Įstaiga vadovaujasi puikiai tarpusavyje derančiomis konstruktyvistine ir sociokultūrine teorijomis. Konstruktyvistinė teorija nukreipta į pažintinę vaiko raidą, akcentuoja aktyvų vaiko vaidmenį kuriant savo žinias ir pasaulio supratimą. Tuo tarpu sociokultūrinė pabrėžia sociokultūrinės aplinkos svarbą, socialines sąveikas būtent per kurias formuojasi visos pagrindinės vaiko psichikos funkcijos ir yra kuriamos kultūrinės elgesio bei mąstymo formos.

Taip pat įstaigoje naudojami *Frene* (Freinet Célestin pedagogo) ugdymo sistemos elementai. Čia svarbus akcentas yra tuomet, kai vaikas tampa kūrėju, o mokykla – bendruomene. Ugdymo ašimi tampa vaiko balsas, kūryba, patirtis, o pagrindinis principas – mokymasis veikiant: tyrinėjant aplinką, kuriant,

diskutuojant, rašant laisvus tekstus ir mokantis per realias gyvenimo situacijas. Frene sistema taip pat skatina bendruomeniškumą: grupės gyvenime sprendimai priimami kartu, organizuojami vaikų tarybos susirinkimai, stiprinamas atsakomybės ir priklausymo jausmas.

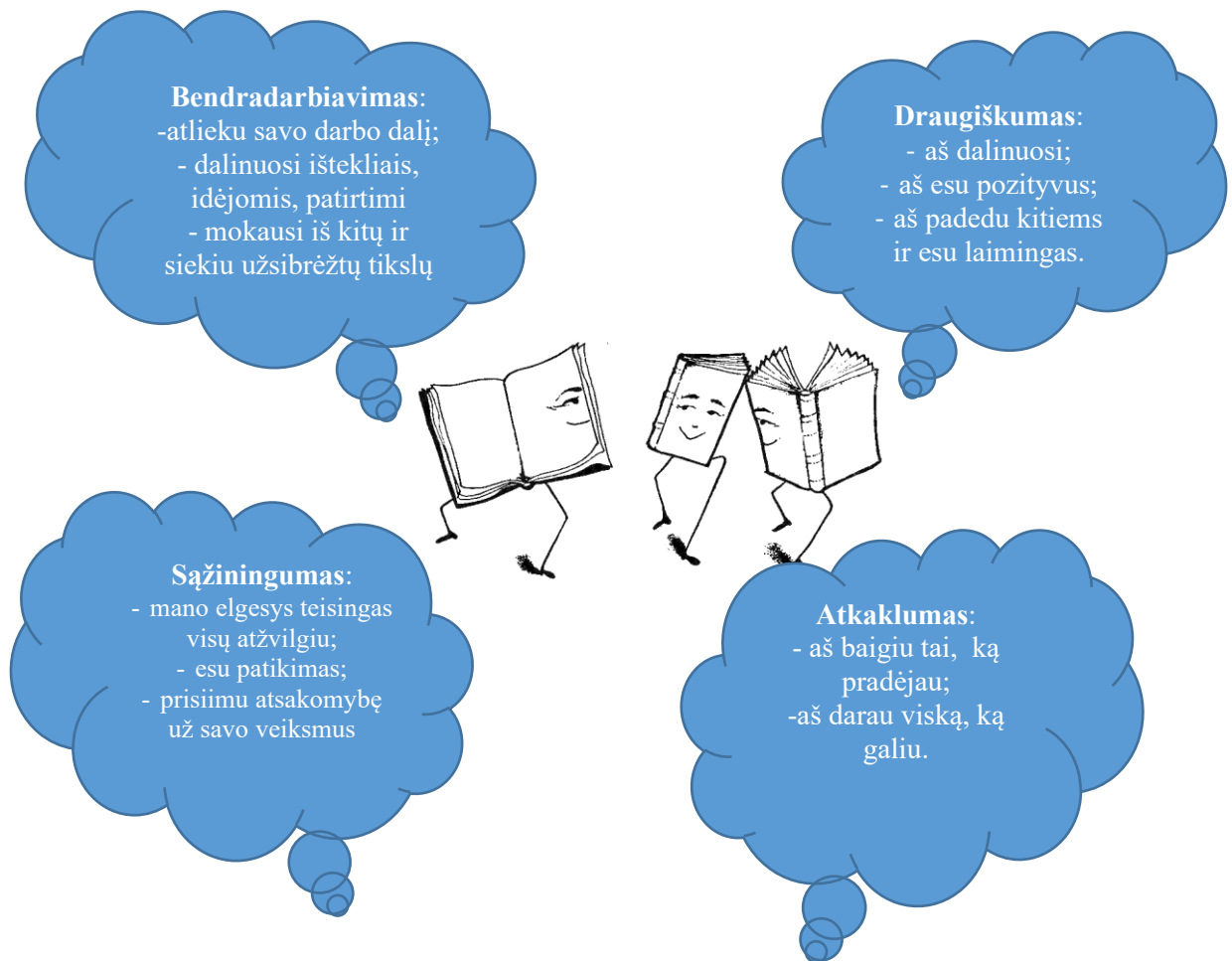
Kauno Motiejaus Valančiaus mokykloje-darželyje mokytojas - ne žinių šaltinis, o palydovas, kuris lydi – padeda vaikui atrasti, tyrinėti, klausti. Individualumas ir kiekvieno vaiko tempas įstaigoje yra gerbiami ir palaikomi, pripažįstant individualius jų skirtumus ir suteikianti visiems vienodas galimybes pasiekti sėkmę per lanksčių ugdymo tikslų, ugdymo metodų, priemonių, mokinių pasiekimų vertinimo būdų taikymą. Mokykloje-darželyje sukuriamos prielaidos užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių **poreikių** tenkinimą ir turtinimą:

- *žaidimo poreikis* – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą.
- *Saugumo poreikis* – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia.
- *Draugysčių poreikis* – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų.
- *Komunikavimo poreikis* – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis.
- *Pažinimo džiaugsmo poreikis* – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti.
- *Kūrybinės saviraiškos poreikis* – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas.

Įstaigoje vaikų ugdymas(is) grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis **vertybėmis**:

- *vaiko orumas* – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.
- *Vaiko gerovė* – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.
- *Saviraiškos laisvė* – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.
- *Lygiavertis dalyvavimas* – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.

- *Lygiateisiškumas ir teisingumas* – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi.
 - *Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei* – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.
 - *Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas* – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.
 - *Kultūrinis tapatumas* – pagarbos savo šalies kultūrai puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.
- Įstaiga vadovaujasi ir savo sukurtomis, iš vaiko pozicijos skelbiamomis vertybėmis.

Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai. Tėvai (globėjai) pripažįstami tiesioginiais ugdymo proceso dalyviais. Atsižvelgiant į jų lūkesčius, individualias vaiku galias bei skirtingą ugdymosi patirtį,

tariamasi dėl ugdymo tikslų, turinio formų ir metodų parinkimo, ugdymo proceso organizavimo, aplinkos kūrimo principų, vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo. Jie yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą, dalyvauja vaiko ugdymo ikimokyklinėse grupėse procese kaip partneriai. Pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai. Ugdytinių tėvams (globėjams) organizuojama švietimo pagalba, kuri vykdoma taikant įvairias bendradarbiavimo su šeima formas (individualus bendravimas, bendri tėvų, vaikų ir pedagogų renginiai, tėvų susirinkimai, tėvų švietimas). Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, supratimu ir pasitikėjimu. Bendruomenės nariai dalijasi atsakomybe ir suvokia šio proceso svarbą.

Regiono ir įstaigos savitumas. Motiejaus Valančiaus mokykla-darželis yra Kauno miesto savivaldybės švietimo įstaiga. Teikia ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas vaikams nuo 2 iki 7 metų. Kauno Motiejaus Valančiaus mokykla-darželis įsikūrusi gražioje, jaukioje, geografiškai patogioje Žemųjų Šančių mikrorajono dalyje, beveik centre. Įstaigą supa nuostabi gamta, šalia tekančio Nemuno pakrantės, kurią mokytojai kūrybiškai naudoja vaikų ugdymui(si): grožėtis augalija, jame gyvenančiais paukščiais, užsiimti aktyvia fizine, kūrybine veikla. Netoliese esantis Zoologijos sodas, Kauno marių regioniniame parke, Kauno m. savivaldybės V. Kudirkos viešoji biblioteka leidžia praturtinti vaikų ugdymą patirtinėmis edukacinėmis veikloms.

Puoselėjamos įstaigos tradicijos, kultūrinės vertybės, bendražmogiškoji kultūra. Ugdymo procesui įtaką daro ir socialinė-kultūrinė aplinka. Plėtojant vaiko įvairias kompetencijas, bendradarbiaujama su socialiniais partneriais: Šančių lopšeliu-darželiu, A. Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla, Vinco Kudirkos biblioteka (Šančių padalinys), Šančių seniūnija, Kauno valstybinis lėlių teatras, Lietuvos zoologijos sodas, Šančių Švč. Jėzaus širdies bažnyčia, Kauno Miko Petrausko scenos menu mokykla ir kt.

Vadovaujamės visuminio vaiko ugdymo(si) idėja, kai visų kompetencijų ugdymui skiriamas vienodas dėmesys, o ugdymo(si) rezultatai vienodai svarbūs kaip ir prasmingos bei malonios gyvenimo patirtys įstaigoje. Pagrindinės vaikų ugdymosi formos yra žaidimas ir patirtinis ugdymasis, todėl didelį dėmesį skiriame vidaus ir lauko aplinkos kūrimui, atnaujinimui, pritaikymui vis įvairesnėms ugdymosi formoms. Edukacinei veiklai pritaikytos grupių, salės patalpos, logopedo kabinetas, keramikos studija, STEAM kambarys, sensorinis kabinetas, lauko aikštelių aplinka, poilsiui įrengti atskiri miegamieji. Nuo 2023 m. mokytojai aktyviai taiko STEAM krypties vaikų ugdymo metodus. Esame sukūrę gerą IT bazę, įsigiję inovatyvių ugdymo priemonių, padedančių sudominti ugdytinius ir pasiekti geresnių ugdymosi rezultatų.

Ikimokykliniame amžiuje išryškėja vaikų gabumai, todėl stengiamės išnaudoti šį amžiaus tarpą kuo tikslingesnei vaiko gebėjimų plėtoje ir sklaidai. Mūsų ugdytiniai yra nuolatiniai įvairių miesto renginių (konkursų, festivalių, sporto varžybų ir kt.) dalyviai, mokytojai patys organizuoja ir aktyviai įsitraukia į respublikinius socialinių partnerių projektus.

Nuo 2020 m. vaikų socialinių emocinių gebėjimų ugdymas yra viena iš įstaigos prioritetinių kryptių. Visi mokytojai nuolat kelia kvalifikaciją vaikų socialinių įgūdžių ugdymo srityje, įgyvendina prevencinę socialinių įgūdžių ugdymo programą „Kimochis“.

Įstaigoje kasmet gegužės mėnesį organizuojama „Atvirų durų“ savaitė bei Mikrorajono Šeimų šventė. Kviečiama apsilankyti besidominčius asmenis, informuojama apie teikiamas paslaugas, įstaigos pasiekimus, ikimokyklinio ugdymo privalumus. Mažiesiems ugdytiniams sudaromos sąlygos dalyvauti mokykloje vykstančiuose renginiuose, akcijose, projektuose. Įstaigos bendruomenė suinteresuota integracijos vyksmu.

Pedagogų profesionalumas — pagrindinė kokybiško ikimokyklinio ugdymo sąlyga. Palanki ikimokyklinio ugdymo mokytojų meninio ugdymo ir kitų pedagogų bei specialistų sąveika su ugdytiniais turi lemiamą įtaką gerai vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Kauno Motiejaus Valančiaus mokykloje-darželyje vadovaujamosi svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

1. *Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.* Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį
2. *Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.* Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.
3. *Žaismės principas.* Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) svarbus bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis.

4. *Sociokultūrinio kryptingumo principas*. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.
5. *Integralumo principas*. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.
6. *Įtraukties principas*. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.
7. *Kontekstualumo principas*. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.
8. *Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas*. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.
9. *Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas*. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdieniui rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.
10. *Reflektyvaus ugdymo(si) principas*. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas.
11. *Šeimos ir mokyklos partnerystės principas*. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę.

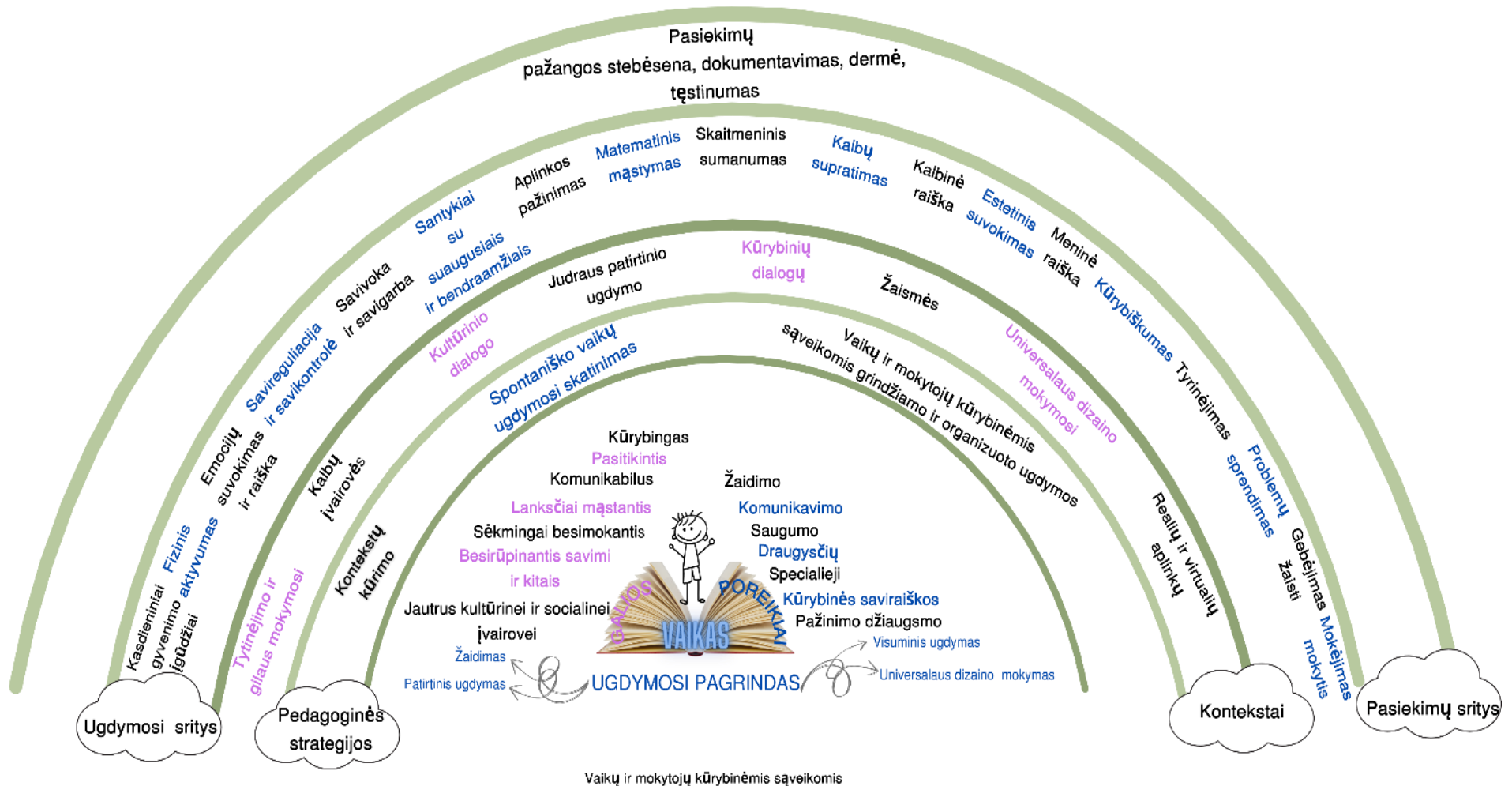
III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Siekiant šio tikslo mokykla-darželis išsikėlė tokius **uždavinius**:

1. Atpažinti kiekvieno vaiko poreikius bei gebėjimus, kylančius iš jo amžiaus tarpsnio, raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų ir kt.
2. Taikant įvairius vaikų poreikius ir gebėjimus atliepančius ugdymosi metodus ir būdus užtikrinti kokybišką ir visapusišką ikimokyklinį ugdymą(si).
3. Sudaryti palankias sąlygas perimti tautos dvasinės kultūros pagrindus, ugdyti tautos kultūros saugotoją, kūrėją, ugdyti pilietiškumo jausmą.
4. Tenkinti vaikų poreikį žaisti, sudaryti sąlygas jo plėtotei, kartu plėtojant ir vaikų socialinę, emocinę, kultūrinę patirtį, gerbti ir palaikyti vaikų kultūrą.
5. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais ir kitais švietimo pagalbos paslaugų teikėjais bei socialiniais partneriais.

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymo(si) procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Ugdymo(si) pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį - tai mažesnius ar didesnius pasiekimų žingsnius. Be to, užtikrinamas darnus visų pasiekimų plėtojimas, nors skirtingų ugdymosi sričių poveikis atskirų pasiekimų ūgčiai skirtingas.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Kauno Motiejaus Valančiaus mokykloje-darželyje ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla.

Vadovaujamosi nuostata, kad kiekvienas vaikas pažangos link savo tempu, o žaidimas yra pagrindinė ikimokyklinio amžiaus vaikų veikla, mokykloje-darželyje taikomos įvairios vaikų raidos ypatumus ir jų galias atitinkančios **strategijos**:

- palaikančios žaidimą, kaip pagrindinę vaiko veiklą. Užtikrina žaidimo įvairovę (pagal amžių, pomėgius, situaciją), nuolatinį vaikų žaidybinės veiklos judėjimą nuo paprastesnių link vis sudėtingesnių formų-nuo judėjimo, konstravimo, vaizduotės, stalo, naratyvinių iki ugdomųjų ir kompiuterinių žaidimų.

- padedančios vaiko asmenybinei raidai. Grindžiamos nuoseklumo, laisvumo ir pastoliavimo principais. Mokytojo kiekvienas veiksmas įgyvendinamas nuosekliai nuo pradžios iki tol, kol vaikas savarankiškai atlieka vieną ar kitą veiklą.

- skatinančios vaiko mokymosi procesą. Turi derėti su vaiko ugdymosi strategijomis. Pasinaudodamas vaikų raidą atitinkančių veiklų ir priemonių įvairove, pasiūlydamas vaikų galias ir reikmes atitinkančias veiklas bei sukurdamas tyrinėjimo ir iššūkių situacijas, mokytojas sudaro sąlygas kaupti vaikų asmeninę patirtį, kuri leidžia jiems konstruoti naujas žinias, formuoti savo supratimą apie supantį pasaulį.

Vaikų ugdymas(is) vyksta įstaigos vidaus ir lauko aplinkose, taip pat aplinkose už darželio ribų (parkai, muziejai, gamtos ir kultūriniai objektai ir kt.). Įstaigos aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) **kontekstai**, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Organizuojant ugdymą, svarbu net tik materialinė, bet ir emocinė aplinka: vaikų ir suaugusiųjų bendravimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu. Emocinei aplinkai svarbiausia visų bendruomenės narių bendradarbiavimas, susitarimai, vaikų balsas, kuriant grupės taisykles, aplinkas.

Ikimokyklinio ugdymo turinys orientuotas į 5 ugdymo(si) sričių: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“, bei joms priskirtų vaiko ugdymosi pasiekimo sričių plėtotę. Ugdymosi turinyje numatyta: ugdymo(si) pasiekimų sričių vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai ir vaiko pasiekimų ūgtis, išskirta ikimokyklinio amžiaus

vaikų ugdymosi pasiekimų apraše. Sudarant ugdymosi turinį siūlomi ne visi galimi ugdymosi būdai, bet tikslingiausi, paliekant erdvės mokytojui ir vaikui ugdymo(si) situaciją planuoti ir modeliuoti, atsižvelgiant į jo amžių, gebėjimus, poreikius, interesus.

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ

Vertybinių nuostatų:

- Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.
- Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminiai gebėjimai:

- Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.
- Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.

Ugdymo(si) turinio dalys	Vaiko pasiekimų ūgtis, gebėjimai, žinios		Ugdymo(si) gairės
	Iki 3 metų	4-5(6) metai	
Mano dienos ritmas	*Padedamas suaugusiųjų pratinasi prie grupės ritmo.	*Pratinasi laikytis dienos tvarkės. *Supranta, kad tyla reikalinga poilsiui, triukšmas-kenksminga.	Padedami suaugusiųjų vaikai laiko veiklos ir poilsio ritmo. Tėvų padedamas ar savarankiškai kiekvienas vaikas pavaizduoja savo dienos tvarkę (laiką skirtą miegoti, valgyti, įvairiai veiklai), grupėje dienos tvarkės lyginamos, ieškoma panašumų, skirtumų, daromos išvados dėl palankiausio sveikatai paros ritmo. Mokytojo padedami vaikai visi drauge susidaro sau tinkamiausią paros, veiklos ir poilsio grupėje planą ir stengiasi jo laikytis. Padedami mokytojo, susikuria ritualus prieš einant miegoti, pavyzdžiui, pavartyti knygutę, pasiklausyti lopšinės. Iš mokytojo siūlomų, išsirenka melodiją, kuri skambės dienos poilsio metu.
Sveika mityba	*Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. *Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais.	*Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. *Valgo savarankiškai, tvarkingai. *Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairių, sveikatai naudingą maistą, iš	Ugdomoji aplinka praturtinta plakatais, literatūra, žaidimais, padedančiais vaikams ugdytis sveikos gyvensenos nuostatas. Mokytojo padedami, vaikai gilina žinias apie sveiką mitybą: klausosi literatūrinių kūrinių, žiūri filmukus, diskutuoja, studijuoja sveiko maisto piramidę, stato vaidinimus. Vaikai mokosi elgesio prie stalo taisyklių: mokosi valgyti tvarkingai. Vaikai mokosi pasigaminti salotas, vaisių asorti,

		<p>kur ir kaip jis atsiranda ant mūsų stalo.</p> <p>*Savarankiškai serviuoja stalą, valgo tvarkingai, dažniausiai tinkamai naudojasi stalo įrankiais, susitvarko pavalgęs.</p>	<p>spausti sultis. Turi galimybę su mokytoja apsilankyti darželio virtuvėje. Užsiaugina kai kurių daržovių ir prieskonių grupėje ir darželio kieme. Vaikai drauge su mokytoju eina į parduotuvę, išrenka ir perka reikalingus maisto produktus užkandžiams pagaminti. Kepa avižinius, ruginius paplotėlius. Žaisdami „kavinę“, „restoraną“, kuria mėgstamų ir netikėtų patiekalų receptus, sudaro meniu, imituoja maisto gaminimo procesus.</p>
Kūno švara ir aplinkos tvarka	<p>*Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus.</p> <p>*Padeda į vietą vieną kitą daiktą.</p>	<p>*Taisyklingai plaunasi rankas.</p> <p>*Žino kaip prižiūrėti dantis po valgio. Žino, kad nesilaikant higienos galima susirgti. Žino netvarkingo elgesio pasekmes.</p> <p>*Sutvarko žaislus, su kuriais žaidė.</p> <p>*Įvardija, kad negalima šiukšlinti nei namuose, nei lauke, moka rūšiuoti atliekas.</p>	<p>Vaikai varto knygeles, žiūri mokomuosius filmukus, plakatus, su visuomenės sveikatos specialiste, pratinasi laikytis asmens higienos, mokosi plauti rankas, valyti dantis, skalauti burną, susišukuoti. Rūpinasi drabužių švara, žaidimų vietos ir grupės tvarka. Drauge su mokytoja apžiūri, vaikų aprangos pavyzdžius, vaikai pamąsto apie savo aprangą, diskutuoja, kas tvarkinga – netvarkinga, patinka – nepatinka, kuria patogios ir estetiškos vaikų aprangos modelius (piešiant, rengiant lėles, patiems persirenginėjant).</p>
Saugaus elgesio įpročiai	<p>*Kartu su suaugusiais ieško grupėje pavojingų vietų, žaidžia judriuosius žaidimus, mokydami saugaus elgesio taisyklių.</p> <p>*Pradedama laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.</p>	<p>*Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį.</p> <p>*Stebint suaugusiajam, saugiai naudojasi veiklai skirtais aštriais daiktais (žirkklėmis, pieštukais, mentelėmis).</p> <p>*Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose.</p> <p>*Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis</p>	<p>Mokytojas modeliuoja įvairias situacijas, skaito istorijas, pasakoja, kartu žiūrinėja paveikslėlius, korteles, vaikai tuo metu mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis ir kodėl bendrauti yra visada saugu, į kuriuos žmones visada galima kreiptis pagalbos pasiklydus, ištikus nelaimę, patekus į bėdą, kaip reikia elgtis, jei visai nepažįstamas žmogus kalbina, kviečia pasivaikščioti ar pasivažinėti, siūlo saldumynų. Vaikai aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami (artimų suaugusiųjų ar draugo apkabinimas) ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę. Grupėje ir lauke žaisdami eismo gatvėje žaidimus, mokosi laikytis eismo ženklų ir taisyklių. Aiškinasi, kokie pavojai slypi virtuvėje, vonioje. Kasdienių veiklų metu mokosi saugiai elgtis žaisdami kieme, lauke, laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių.</p>

		<p>medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas.</p> <p>*Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei, žino pagalbos telefono numerį.</p>	<p>Vaikai su mokytoju ir draugais kalbasi apie saugų elgesį, aiškinasi, kaip elgtis, į ką kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. Mokosi atsakingai elgtis aplinkoje, kurioje yra gyvūnų, kaip elgtis miške, prie vandens telkinio. Su mokytoju vaikai vyksta į edukacines išvykas policiją, gaisrinę, Saugaus vaiko mokyklą.</p>
Fizinis aktyvumas	<p>* Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia linija.</p> <p>Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros.</p> <p>*Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu.</p> <p>Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją.</p> <p>*Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas.</p> <p>*Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena</p>	<p>*Ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu.</p> <p>*Šoka į tolį, į aukštį.</p> <p>*Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje.</p> <p>*Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai.</p> <p>*Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo.</p> <p>*Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai.</p> <p>*Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas.</p> <p>*Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.</p>	<p>Atsižvelgdamas į vaiko amžių, fizinę sveikatą, bei gebėjimus, mokytojas sudaro sąlygas vaikui pažinti savo kūną ir jo galimybes, palaiko ir žadina vaiko judėjimo poreikį, skatina fizinį aktyvumą, organizuodamas judriuosius ir sportinius žaidimus, mokydamas fizinių pratimų, sudarydamas sąlygas vaikams varžytis sportinėse estafetėse. Siūlo vaikams veiklas, kuriose jie galėtų atlikti ritminius judesius pečiais, galva, muštų kamuolį, mestų į viršų, ėjimą keistų bėgimu.</p> <p>Mokytojas kuria judėjimui palankias sąlygas ir nuolat papildo aplinką priemonėmis, skatinančiomis fizinį aktyvumą.</p> <p>Sudaromos sąlygos kuo daugiau žaisti ir judėti lauke. Mokytojai organizuoja mankštas, jogos valandėles, sporto šventes, projektus, orientacines varžybas, žygius į parkus, mišką. Ugdomojoje aplinkoje yra priemonių smulkiosios motorikos lavinimui: mozaikų, karoliukų, smulkių kaladėlių, lego.</p> <p>Mokytojas pasiūlo įvairių individualių užduočių lavinti rankos miklumą, smulkiuosius pirštų judesius, akies ir rankos judesių koordinaciją. Vaikai žaidžia su smėliu, kinetiniu smėliu, kita smulkia gamtine medžiaga ant šviesos stalų.</p> <p>Mokytojas organizuoja žaidimus kuriuose vaikai skatinami sudėti, kišti įvairius daiktus į dėžutes, minkyti tešlą, kirpti įvairias formas, vėliau jas klijuoti.</p>

	kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.		Ugdytojai rūpinasi vaikų taisyklinga laikysena, stebi vaikus, pasiūlo pratimų ydingai laikysenai taisyti. Vaikai dūksta, lenktyniauja, žaidžia judrius žaidimus grupėje ir gamtoje, atsikratydami emocinės įtampos ir protinės veiklos sukkelto nuovargio.
AŠ IR BENDRUOMENĖ			
<p>Vertybines nuostatas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. • Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. • Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. • Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <p>Esminiai gebėjimai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiau drinęs geba nusiraminti. • Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja. • Supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. • Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. • Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. 			
Ugdymo(si) turinio dalys	Vaiko pasiekimų ūgtis, gebėjimai, žinios		Ugdymo(si) gairės
	Iki 3 metų	4-5(6) metai	
Savivoka ir savigarba	<p>*Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų.</p> <p>*Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako,</p>	<p>*Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus.</p> <p>*Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis.</p> <p>*Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose.</p>	<p>Mokytojas skatina vaikus tyrinėti išorinį kūno vaizdą: stebėti save veidrodyje, savo atvaizdą matyti kituose paviršiuose. Vaikai žaidžia šešėlių žaidimus, kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas.</p> <p>Vaikai tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas, vartydami enciklopedijas vaikams, žiūrėdami informacinius filmukus. Mokytojas taiko vaikams skirtas</p>

	<p>ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“.</p> <p>*Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiaisiais ir vaikais.</p> <p>Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis.</p> <p>*Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.</p>	<p>Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų.</p> <p>*Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų.</p> <p>Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.</p>	<p>papildytosios realybės technologijas, atliekami eksperimentai.</p> <p>Vaikai dalyvauja pažintinėse išvykose, virtualiuose savo gatvės, rajono, miesto ar šalies tyrinėjimuose. Padedami mokytojo, pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams tyrinėja šalies žemėlapij, iš įvairių medžiagų konstruoja savo regiono ar šalies mėgstamiausių vietų modelius. Mokytojas pasiūlo užduočių, darbų, kad vaikai išsiaiškintų savo galimybes, o juos įvykdę sulauktų ir kitų pozityvaus vertinimo. Mokytojas sudaro sąlygas ugdytis individualiems gebėjimams, talentams, muzikiniams, aktoriniams, komunikavimo ir kt. Mokytojas džiaugiasi vaiko pasiekimais, kartu su vaiku aptaria jo pažangą. Mokytojas diskutuoja su vaikais apie jų teises ir atvejus, kai jos pažeidžiamos, skatina gerbti kitų teises.</p>
<p>Emocijų suvokimas ir raiška</p>	<p>*Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.</p> <p>*Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.</p>	<p>*Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis.</p> <p>*Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.</p> <p>*Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.</p>	<p>Mokytojas skatina vaikus išsipasakoti, kalbėti, apibūdinti savo būseną, jausmus, pasiūlydamas kryptingą suaugusiojo paramą (akių kontaktas).</p> <p>Ugdytojai siūlo vaikams aktyvaus judėjimo ir atsipalaidavimo žaidimus, pratimus, meno terapiją, padedančius suvaldyti pyktį, įniršį, kitų neigiamų emocijų raišką. Žaidžiami vaidmenų ir naratyviniai žaidimai, vaikai tyrinėja ir žymi, kaip jaučiasi, klausydamiesi skaitomų istorijų, žiūrėdami filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis. Mokytojas naudoja „Kimochi“ personažus, vaikai mokosi pažinti emocijas ir jausmus per žaidimą, vaidybą.</p>

<p>Savireguliacija ir savikontrolė</p>	<p>*Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos.</p> <p>Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.</p> <p>*Pradedama laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.</p>	<p>*Pats taiko įvairius nusiramino, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems.</p> <p>*Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį.</p> <p>*Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi.</p> <p>*Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.</p>	<p>Vaikai mokosi palaukti savo eilės. Vaikai žaidžia savireguliaciją plėtojančius žaidimus (sustingti, nekaltėti, nesusijuokti, perkėlinėti dėmesį), savarankiškai išbando naujas veiklas, kartu su kitais įsitraukia į ištvėmės, tikslumo, kliūčių įveikos reikalingas veiklas, laikosi kartu su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos. Atlieka meditacinius, jogos pratimus. Mokytojo padedami, vaikai išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo elgesio slopinimo, aktyvinamosios kontrolės būdus, ugdo veiklos planavimo ir laiko valdymo gebėjimus. Mokytojas paskatina vaiką laikytis susitarimų, taisyklių, tam tikros tvarkos, motyvuoja vaiką pabaigti atlikti tai, ką jis pradėjo, padeda jam; skatina vis ilgiau klausytis skaitomos pasakos, dėlioti vis daugiau kantrybės reikalaujančias dėlionės ir pan., žaidžiant – laikytis žaidimo taisyklių.</p>
<p>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, socialinis ir kultūrinis supratingumas</p>	<p>*Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos.</p> <p>*Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo.</p> <p>*Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas.</p> <p>*Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis</p>	<p>*Stengiasi atlikti mažus įsipareigojimus grupei, dėl kurių susitariama.</p> <p>*Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku.</p> <p>*Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo ar kito vaiko nuomonę, aiškinasi, tariasi.</p> <p>*Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo</p>	<p>Kartu su mokytoju vaikai kuria savo grupės identitetą: taisykles, dainą, šūkį, herbą. Su vaikais aptariama priimtų susitarimų, taisyklių prasmė bei naudingumas, vaikai mokosi jų laikytis. Vaikai drauge siūlo idėjas, kaip pertvarkyti grupės ar lauko aplinką, jaučiasi aktyviais grupės dalyviais.</p> <p>Sukuriamą daiktinę aplinką, parūpinama priemonių vaikų siužetiniams vaidmenų žaidimams. Su vaikais aptariami šeimos narių ryšiai, pareigos, kurias vaikai atkartoja žaisdami, kurdami vaidybines sceneles. Vaikai rengia savo šeimos pristatymus, pasakoja apie pomėgius, rodo nuotraukas ir kt. Žaidžiami socialumą ugduantys žaidimai, švenčiami gimtadieniai, rengiamos diskotekos, ruošiami siurprizai, malonios dovanėlės draugams. Vaikai</p>

	su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. *Pradeda suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojasi bendrai.	supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. *Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.	ugdosi bendravimo įgūdžius veikdami daugiakultūrinėje aplinkoje, toleranciją kitokios išvaizdos ir gebėjimų žmonėms. Vaikai patys pasiūlo suaugusiems įdomią bendrą veiklą, kurią išplėtoja namuose, įtraukiami tėveliai, pasitelkiant žaidybines situacijas, taikant įvairius skatinimo metodus. Padedant mokytojui, vaikai mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti.
AŠ KALBŲ PASAULYJE			
<p>Vertybinių nuostatų</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. • Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <p>Esminiai gebėjimai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. • Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. 			
Ugdymo(si) turinio dalys	Vaiko pasiekimų ūgtis, gebėjimai, žinios		Ugdymo(si) gairės
	Iki 3 metų	4-5(6) metai	
Kalbų supratimas	*Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių.	*Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. *Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį.	Mokytojas sukuria klausyimosi aplinkų įvairovę (ryto rate, dviese su mokytoju, bendraudami su kitais vaikais). Vaikai kartu su mokytoja žaidžia kalbos garsų žaidimus, klausosi eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis, plėtoja kalbos supratimą, vaikai klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų įvairaus stiliaus ir turinio tekstų. taip pat savo ir kitų vaikų kalbos įrašų. Įtraukiančiose vidaus ir lauko veiklose, kelių vaikų grupelių ir didesnių grupių veiklose, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos. Vaikai kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami. Mokytojas parenka kitų kalbų (ne

	<p>Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę.</p> <p>*Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.</p> <p>*Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.</p>	<p>*Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis.</p> <p>*Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.</p>	<p>gimtosios) garso įrašus, tarmes, svečių iš kitų šalių kalbą, matydami bendravimą ar patys bendraudami gestų kalba, vaikai susipažįsta su kalbų pasaulio įvairove, supranta kalbą kaip simbolių, žyminčių daiktus, reiškinius, veiksmus ir kt., prasmę. Kartu su mokytoju vaikai varto bežodes paveikslėlių knygelės ir knygas su atskirais žodžiais bei tekstais. kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją. Kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį ar iš atminties. Tyrinėja rašytinę ir vizualinę informaciją, spaudinių iliustracijas, nuotraukas, lauko erdvėse pastebimus ženklus, užrašus, skelbimus. Vaikai imituoja skaitymą, domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide.</p>
<p>Kalbinė raiška</p>	<p>*2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes;</p>	<p>*Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius; klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia</p>	<p>Vaikai bendraudami su mokytoja ir kitais vaikais, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, mokosi išklausti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge ar polilogė, vaikus kalbėti skatina jų įsitraukimas į pokalbius įvairiose situacijose (kasdienė rutina, įvykiai, veiklos) ir aplinkose (grupėje ir lauke).</p> <p>Mokytojas skatina vaikus atpasakoti pasakojimų, vaidinimų tekstus ir siužetus, įgarsintus filmukus ar pasakas, perkurti, suvaidinanti, iliustruoti, deklamuoti. Skatina vaikus aktyviai kalbėti, kurti</p>

	<p>taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas.</p> <p>*Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas.</p> <p>*Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.</p>	<p>pokalbj; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju.</p> <p>*Kuriam, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų.</p> <p>*Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.</p>	<p>naujus žodžius pagal įsisavintas žodžių darybos taisykles.</p> <p>Mokytojas parūpina įvairių spaudinių, kalendorių, knygų, žurnalų, plakatų, lankstinukų ir t. t. rengia išvykas į biblioteką, knygyną.</p> <p>Vaikai skatinami domėtis knygomis, formuojami garsinės analizės ir sintezės įgūdžiai. Grupės aplinkoje naudoja įvairius rašto simbolius.</p> <p>Vaikai naudojami kompiuterinėmis programomis, padedančioms pažinti rašto simbolius, žodžio sandarą. Grupės aplinkoje yra smulkiąją motoriką, dėmesį, regimąjį ir erdvinį suvokimą lavinančių žaidimų, raidynų, priemonių dailei ir rankdarbiams.</p> <p>Mokytojas rengia vaikams individualias užduotis, lavinančias akies-rankos koordinaciją. Vaikai mokosi įvairių pirštukų žaidimų. Vaikai bando imituoti rašymą, braukdami, keverzodami, palikdami ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje. Mokytojas skatina vaikus nupiešti, parašyti savo vardą kitus trumpus žodžius, skatina vaikus kurti knygeles, laiškus, sveikinimus draugams.</p>
--	--	--	---

TYRINĖJU IR PAŽĪSTU APLINKĄ

Vertybines nuostatos

- Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.
- Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.
- Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.
- Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.
- Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.
- Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.

Esminiai gebėjimai

- Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikdamas žaidimuose ir kitose veiklose.

- Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.
- Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.
- Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.
- Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.
- Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.

Ugdymo(si) turinio dalys	Vaiko pasiekimų ūgtis, gebėjimai, žinios		Ugdymo(si) gairės
	Iki 3 metų	4-5(6) metai	
Aplinkos pažinimas (daiktinės ir gamtinės)	<p>*Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę.</p> <p>*Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. *Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius.</p> <p>*Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje,</p>	<p>*Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukurtų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti.</p> <p>*Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai,</p>	<p>Vyksta artimiausios aplinkos stebėjimas, rengiamos išvykos į gamtą. Mokytojas parūpina gamtinės medžiagos pažinimui ir darbinei, meninei veiklai. Vaikai grupėje ir kieme pakeltose lysvėse mokosi augalininkystės pradmenų Mokytojo padedami, vaikai seka paros, metų ciklą. Aiškinasi, kaip gyvena augalai ir gyvūnai – dieną ir naktį, skirtingais metų laikais, kokie pasikeitimai vyksta jų gyvenime. Pasirinkę keletą mokyklos kiemo augalų, jie stebi ir fiksuoja, medžių metų ciklą. Vaikai įgyja žinių apie gyvūnus, jų gyvenimo būdą, vartydami enciklopedijas, lankydamiesi zoologijos sode, muziejuje, edukacijose įstaigoje, rengdami pristatymus apie savo augintinius. Vaikai dalyvauja ekologiniuose projektuose, akcijose. Darželyje lauke ir viduje yra šiukšlių rūšiavimo konteineriai. Mokytojas palaiko vaikų socialinių vaidmenų žaidimą, kai reikia veikia kaip vaikų žaidimo partneris. Vaikams sudaromos sąlygos ieškoti informacijos literatūrinuose bei istoriniuose šaltiniuose.</p>

	<p>kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.</p>	<p>grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Įžvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais.</p> <p>*Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradeda jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreikšdamas jį veikloje ir kūryboje.</p>	<p>Rengiamos šeimos narių bendravimą skatinančias šventes, išvykos, įtraukiami šeimos nariai į kasdieninę grupės veiklą. Vaikai supažindinami su kultūros vertybėmis, šalies papročiais, istorija. Ugdytiniai aplanko miesto gamtos ir kultūros objektus, žymias istorines vietas. Mokytojas inicijuoja vaikų supažindinimą su artimiausia aplinka: su vaikų grupe eina į virtuvę, sandėlį, kiemsargio patalpas, keliauja į kitą darželio padalinį. Vaikai supažindinami su profesijomis, kviečiantis įvairių profesijų atstovus į grupę, rengiant išvykas į tėvų darbo vietas.</p>
<p>Matematinis mąstymas</p>	<p>*Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram.</p> <p>*Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra</p>	<p>*Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendžiamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtina, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks.</p>	<p>Grupės aplinka nuolat praturtinama įvairiais prietaisais, didaktiniais žaidimais įvairių daiktų bei reiškinių savybių išskyrimui, tapatinimui, sąvokų įtvirtinimui, raidžių, skaitmenų, geometrinių figūrų pažinimui. Skaičių, raidžių, formų, spalvų pažinimui, vaikai naudoja pačių pagamintas stalo lėles, auklėtojų pagamintas teatro lėles. Vaikai ieško grupės aplinkoje, gamtoje daiktų bei reiškinių panašumų ir skirtumų, juos skaičiuoja, matuoja, rūšiuoja, lygina, apibūdina. Padedant mokytojui vaikai atlieka eksperimentus, matuoja, sveria, lygina daiktus. Vaikai atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti.</p>

	<p>ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan.</p> <p>*Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę.</p> <p>*Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį.</p> <p>*Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).</p>	<p>*Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). Apibūdinamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukompnuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja.</p> <p>*Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.</p>	<p>Žaidžiami įvairūs kūrybiniai žaidimai sąvokų įtvirtinimui. Mokytojas pateikia užduotėlių eksperimentavimui su veidrodiniais paviršiais, taškinais šviesos šaltiniais. Eksperimentuoja su figūromis (jas jungdami, skaidydami, dėliodami, vartydami, apšviesdami). Vaikai mokosi judrių žaidimų, estafečių, koordinacijai, erdvės pojūčiui lavinti. Žaidžia įvairius stalo žaidimus, lavinančius orientacijos erdvėje ir laike pojūtį. Mokytoja rengia vaikams lavinamąsias užduotis, sekų modeliavimo gebėjimus vaikai ugdo formaliose ir neformaliose veiklose piešdami, dėliodami įvairius objektus, ritmiškai dainuodami ar judėdami, nagrinėdami raštus ar kurdami ornamentus.</p>
<p>Skaitmeninis sumanumas</p>	<p>*Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų, naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas.</p> <p>*Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdinių darbų ir veiklų atlikimo</p>	<p>*Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis.</p> <p>*Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines</p>	<p>Mokytojas parūpina išmanių, amžių atitinkančių, žaislų, daiktų be ekranų: robotukų, rašiklių ir kt. Vaikai su mokytojo pagalba, iki 0,5 valandos per dieną ribojant laiką, naudojami, ugdomąsi papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu .</p> <p>Kartu su mokytoju išbando nesudėtingo skaitmeninio turinio kūrimo galimybes. Vaikai mokosi fotografuoti, piešti, veikia su interaktyviais</p>

	<p>žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.</p> <p>*Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.</p>	<p>priemonės, skirtingus turinio tipus. Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu.</p> <p>*Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką.</p> <p>*Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.</p>	<p>kubais, įrašo savo balsą, dainuojamą dainą. Mokytojas padeda vaikams įgyti virtualaus bendravimo įgūdžius elektroninėse mokymuisi tinkamose aplinkose, tikslingai bendraujant tarpusavyje, su kitų darželių vaikais. Vaikai mokosi ir aptaria su mokytoju skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles nagrinėja įvairias situacijas ir pavyzdžius.</p>
Tyrinėjimas	<p>*Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta.</p> <p>*Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus.</p> <p>*Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.</p>	<p>*Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi.</p> <p>*Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui.</p> <p>*Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.</p>	<p>Mokytojas parūpina vaikų smalsumą, vaizduotę, žadinančių veiklumą skatinančių daiktų, mechanizmų, priemonių, medžiagų tyrinėjimams, kūrybiniams darbams.</p> <p>Mokytojas tikslingai parenka daiktus, sukuria žaidybines situacijas, kur vaikai atranda fizikinius reiškinius.</p> <p>Mokytojas skatina vaikus tyrinėti vandenį ir jo būvius. Ugdymas vyksta ir gamtinėje aplinkoje, vaikai susipažįsta su spalvų spektru. Grupėje yra įvairių medžiagų (mediena, popierius, stiklas, plastikas). Tyrinėja jų savybes. Mokytojas vartoja tiksliai sąvokas ir pamažu plečia vaikų sąvokų žodyną.</p>
Problemų sprendimas	<p>*Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė.</p>	<p>*Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas</p>	<p>Mokytojas nuolat užduoda vaikams atvirusius probleminius klausimus, vaikai nuolat skatinami domėtis smalsauti, diskutuoti. Vaikai skatinami ieškoti problemos sprendimo būdų, kreipiantis</p>

	<p>*Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.</p> <p>*Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisto, tobulina sprendimą.</p>	<p>savarankiškai ar drauge su kitais įveikti.</p> <p>*Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą.</p> <p>*Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.</p>	<p>pagalbos, papasakojant apie neraminančią situaciją. Kuriamos probleminės žaidybinės situacijos, kurių metu vaikai ieško įvairių problemos sprendimo būdų, inscenizuojant tam tikrą įvykį, panaudojant naratyvinį žaidimą. Vaikai prisimena ir aptaria grožinės literatūros kūrinius, matytus spektaklius, savo patirtį perteikia kūrybiniuose darbeliuose. Taikomi spontaniško ugdymo metodai, lanksčiai naudojamos netikėtai susiklosčiusios situacijos, vaikas, nuolat emociškai palaikomas ir skatinamas.</p>
<p>Mokėjimas mokytis</p>	<p>*Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą.</p> <p>*Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą.</p> <p>*Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta.</p> <p>*Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.</p>	<p>*Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmolti.</p> <p>*Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka.</p> <p>*Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą.</p> <p>*Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmolti.</p>	<p>Mokytojas: leidžia vaikams žaisti ir mokytis individualiu tempu, skatina, džiaugiasi tuo ko jie išmoko. Parenka tinkamus žaislus ir žaidimus skatinančius vaikus žaisti, kurie keltų iššūkius ir galėtų būti įvairiai panaudojami. Kuria prasmingas ir kiek įmanoma tikroviškas žaidimo ir darbo situacijas. Kartu su vaikais džiaugiasi tais dalykais, kurių jis jau išmoko. Grupėje yra pakankamai įvairių vaikams prieinamų mokslo informacijos šaltinių: enciklopedijos, žemėlapiai, internetas. Mokytojas nuolat užduoda klausimus, vaikai ieško atsakymų, į patiems kylančius ir mokytojo keliamus klausimus. Mokytojas inicijuoja pokalbius su vaikais apie tai ko jie norėtų išmolti, kaip jie patys gali sau padėti.</p>
KURIU IR IŠREIŠKIU			
<p>Vertybinės nuostatos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. • Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. • Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. • Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. 			

Esminiai gebėjimai.

- Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.
- Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.
- Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.
- Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.

Ugdymo(si) turinio dalys	Vaiko pasiekimų ūgtis, gebėjimai, žinios		Ugdymo(si) gairės
	Iki 3 metų	4-5(6) metai	
Estetinis suvokimas	<p>*Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius.</p> <p>*Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus.</p> <p>*Turi savo nuomonę apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.</p>	<p>*Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti.</p> <p>*Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška.</p> <p>*Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.</p>	<p>Mokytojas atkreipia dėmesį, pažadina domėjimąsi viskuo, kas jį supa – gamta, žmonių kūriniai, palaiko vaiko kūrybos iniciatyvas.</p> <p>Grupėje vaikai randa meno albumų, gali apžiūrėti virtualias parodas interaktyvioje lentoje. Vaikams sudaromos sąlygos girdėti, lytėti, regėti ir kitaip patirti meninę kūrybą. Vaikai dalyvauja išvykose į gamtą bei įvairius miesto, rajono kultūrinius objektus, dalinasi patirtais įspūdžiais, išgyvenimais. Vaikai rengia pristatymus apie su šeima aplankytus meno objektus. Vaikai supažindinami su tautos kultūra, organizuojant kalendorines šventes, rengiant išvykas į muziejus, Tautinės kultūros centrą, pasikviečiant tautodailininkus.</p>
Meninė Raiška: dailė	<p>*Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus</p>	<p>*Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis.</p>	<p>Grupės aplinkoje yra vaikų amžių ir poreikius atitinkančių priemonių bei medžiagų įvairiems vaizduojamosios kūrybos darbams. Grupės aplinka praturtinta meno, tautodailės kūriniais,</p>

	<p>pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais.</p> <p>*Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar <i>galvakojus</i>. Grafinius ir erdvinius kūrinus palydi garsais, veiksmis, sava kalba. Pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemonės, medžiagas.</p>	<p>*Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus.</p> <p>*Komentuoja ir kitaip reiškia nuomonę apie savo, kitų vaikų, menininkų darbus vartodamas žinomas dailės sąvokas. Gali išvardyti keletą technikų. Samprotauja apie dailės kūrinų paskirtį. Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys.</p>	<p>meno albumais, reprodukcijomis, kūriniais iš gamtinių medžiagų. Sudaromos sąlygos vaikams piešti netradicinėje aplinkoje ir netradicinėmis priemonėmis, kurti kompozicijas iš gamtinės medžiagos, antrinių žaliavų, daržovių, kurti <i>mandalas</i>. Sudaromos galimybės vaikams žaisti, teplioti dažais, pašėlioti, dėti spaudus ir kt., komponuoti dvimates ir trimates figūras veikiant su įvairiomis medžiagomis: lipdyti, konstruoti erdvinius objektus iš skirtingų medžiagų.</p> <p>Mokytojas taiko STEAM metodą atliekant kūrybines užduoteles. Skatinamas vaikų bendradarbiavimas, derinant savo sumanymus su kitų, kuriant grupinius dailės darbelius.</p> <p>Sudaromos sąlygos vaikams dalyvauti įvairiose dailės akcijose bei parodose organizuojamose Kauno mieste bei respublikoje. Mokytojos inicijuoja vaikų darbų parodas Šančių bibliotekoje, seniūnijoje. Mokytojas paskatina, vaikai stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūriniais.</p>
<p>Meninė raiška: šokis</p>	<p>*Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves.</p> <p>*Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuoti judėti su kitais. Vienu metu judina kelias kūno dalis. Improvizuoja judesiais</p>	<p>*Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius.</p> <p>*Šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius (tiltelius, grandinėles). Improvizuodamas ir kurdamas kompozicijas perteikia temą, siužetą ar pasirinktą nuotaiką, įtraukdamas šokio judesiui būdingas ypatybes. Padedamas mokytojo</p>	<p>Mokytojų komanda plėtoja laisvojo muzikinio judesio idėją įvairių ugdomųjų veiklų metu. Padedami mokytojų, vaikai tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais</p> <p>Mokytojai sugalvoja užduočių vaikų judrumui, lankstumui, koordinacijai, erdvės suvokimui lavinti. Mokytojas moko vaikus tautinių šokių elementų, žaidžia kalendorinius žaidimus, ratelius. Šokdami šokius susipažįsta su įvairiomis kultūromis, atranda skirtingus mokymosi būdus, mokosi scenos kultūros.</p>

	<p>atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas.</p> <p>*Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais.</p>	<p>grafiškai fiksuoja savo sukurto šokio eigą.</p> <p>*Apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, nuotaiką, charakteringus judesius, temą. Aiškina, kodėl kitų sukurti šokiai patiko ir kuo jie įdomūs; nusako, kur ir kada mato šokį savo aplinkoje, mokykloje ir už jos ribų.</p>	<p>Ugdomajame procese šokis natūraliai įsilieja į muzikavimą, kūno kultūrą ir vaidybą-šokiai įpinami į spektaklius, rodomi rytmečių, vakaronių metu, judesio elementais praturtintas dainavimas. Kartu su mokytoja vaikai kuria šokius, judesiai kūrybiškai praturtinami priemonėmis: kamuoliais, skarelėmis, gimnastikos lankais, juostomis ir pan.</p>
<p>Meninė raiška: muzika</p>	<p>*Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Eksperimentuoja balsu: kuria ir rečituoja savitus žodžius; paskatintas kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius, tinkančius dainuojant ar klausant muzikos.</p> <p>*Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Imituoja ritmo ir melodinius darinius, vis tiksliau išlaiko ritminį pulsą. Spontaniškai dainuoja „arioso“ dainas, kuriose platesnis diapazonas, juntamas metras ir reguliariai pasikartojantys ritmo dariniai, panaudojamos</p>	<p>*Tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais.</p> <p>*Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Kuria ritminius ir melodinius darinius, improvizuoja ir komponuoja jungdamas kelis atskirus muzikos elementus. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafinais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus.</p> <p>*Vartoja vis daugiau muzikos sąvokų, sugeba atlikti ir supaprastintu būdu pavaizduoti ketvirtines, aštuntines ir pusines natas bei pauzes. Išklaušęs muzikos kūrinį trumpai nusako, kodėl</p>	<p>Mokytojas lavina vaikų dikciją ir artikuliaciją, taiko įvairius kvėpavimo pratimus, naudoja lietuvių liaudies folkloro elementus.</p> <p>Muzikinėje veikloje naudojami įvairūs muzikiniai žaislai, mokytojos kurti instrumentai. Vaikai skatinami groti įvairius pratimus pagal temas: pvz. „griaustinis“, „lietutis“. Vaikai kuria muzikinius dialogus, eksperimentuoja įvairiais ritminiais muzikos instrumentais, išbando ir kuria garsus, išbando balso tembrus, kūno perkusiją, kasdienius objektus. Vaikai klausosi muzikos mokytojui taikant įvairius aktyvaus dalyvavimo metodus: piešdami, judėdami su priemonėmis ir be jų, pritardami instrumentais ar kūno perkusija.</p> <p>Vaikai klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis. Vaikai klausosi muzikos įrašų ir gyvos muzikos tiek mokykloje, tiek už jos ribų, susipažįsta su muzikos klausymo ir dalyvavimo socialinėmis elgesio normomis.</p> <p>Vaikai konstruoja muzikos instrumentus iš įvairiausių aplinkoje esančių daiktų, antrinių žaliavų</p>

	<p>frazės iš išmoktų dainų. Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais.</p> <p>Juda klausydamas ir kurdamas. Išlaiko dėmesį klausydamasis muzikos kūrinio, atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius.</p> <p>*Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus Noriai muzikuoja individualiai ir grupėje.</p>	<p>kūrinys patiko ir kuo jis įdomus, aptaria, kur ir kada girdi muziką savo aplinkoje, nusako muzikinio kūrinio paskirtį ir kontekstą. Dalinasi įspūdžiais, užduoda klausimus apie matytus koncertus, aptaria atlikėjų ir klausytojų vaidmenis gyvai atliekant muziką.</p>	<p>ir jais improvizuoja. Sudaromos sąlygos vaikams lankytis muzikiniuose renginiuose, kviečiami gyvos muzikos atlikėjai. Muzikiniam vaikų ugdymui naudojama garso technika: garso ir vaizdo grotuvai, kolonėlės, mikrofonai. Salėje gausu muzikos įrašų, muzikos instrumentų. Vaikai mokosi dainelių, gabūs vaikai ugdomi papildomai, sudaromos sąlygos šiems vaikams dalyvauti miesto, renginiuose, respublikiniuose konkursuose.</p>
<p>Meninė raiška: teatras</p>	<p>*Išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas.</p> <p>*Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones</p>	<p>*Tyrinėja simbolinio personažo esmines savybes, emocijas ir jausmus, juos perteikia charakteringais kūno judesiais, veido išraiškomis, balso intonacijomis.</p> <p>*Kuriam lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais; drauge su mokytojais ir vaikais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose ir juose prisiima skirtingus vaidmenis.</p> <p>*Dalinasi savo teatrine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus, teatro formomis perteikiamas idėjas susieja su</p>	<p>Grupės aplinkoje yra dekoracijų, kostiumų, teatro ir pirštukinių lėlių, kitų priemonių vaidybinei veiklai. Mokytojas pasiūlo įdomių idėjų vaikų vaidmenų žaidimų plėtojimui, kartu su vaikais kuria vaidybines situacijas, patraukia, padrąsina, įtraukia drovius vaikus. Vaikai, mokytojo padedami, kuria vaidinimus pagal literatūrinio kūrinėlio siužetą ir savo išgalvotą pasaką. Vaikai įtraukiami į pasirengimą vaidinimui – renkasi vaidmenis, gamina afišą, bilietus, kuria muzikinius-garsinius instrumentus.</p> <p>Mokytojas palaiko ir paskatina kūrybišką vaiko raišką pastebėdamas, įsitraukdamas ir pats ją modeliudamas. Skatinama vaizdinga vaikų kalba. Drauge su suaugusiais vaikai dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose, stebi ir dalyvauja teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt.</p>

		konkrečiomis gyvenimiškoms situacijomis ir išgyvenimais.	
Kūrybiškumas	<p>*Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo.</p> <p>*Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius.</p> <p>*Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus.</p> <p>*Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.</p>	<p>*Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis.</p> <p>Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus.</p> <p>*Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina.</p> <p>*Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.</p>	<p>Mokytojas taiko vaizduotės lavinimo pratybas. Siūlo įvairios veiklos ne tik patalpoje, bet ir lauke. Vaikai atlieka simbolinius vaidmenis, naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiesiems. Skatina dalytis idėjomis, dirbant porose ir (ar) grupelėse, kartu priimti sprendimus. Organizuoja kūrybinius vaidinimus.</p> <p>Mokytojas padeda ugdytis fantaziją, žaidžiant ir kuriant nerealias, bet prasmingas situacijas (įsivaizduokime, kad mes einame džiunglėmis..., esame negyvenamoj saloj...). Prašo sugalvoti, kaip būtų galima detaliai išstbulinti savo „objektą“, įsivaizduojant, papasakojant, išreiškiant judesiu, piešiant, kad jis būtų kuo labiau išbaigtas, dar tobulesnis. Pateikia įvairių medžiagų, žaislų priemonių, skatinant vaiką kurti iš jų naujus produktus po vieną ar grupelėse. Savo meninės ir žodinės kūrybos darbelius vaikai eksponuoja parodėlėse. Vaikai patys rengia savo darbelių pristatymus. Vaikų kūryba yra puošiamos grupės ir įstaigos interjeras.</p>
Gebėjimas žaisti	<p>*Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais.</p> <p>*Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui.</p>	<p>*Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis.</p>	<p>Grupėje yra daug įvairių dėlionių, mozaikų, kaladėlių, lėlių, mašinyčių, <i>lego</i>, interaktyvių žaidimų. Žaisdami su tikslingai atrinktais žaislais (lėlėmis, mašinytėmis, gyvūneliais, indeliais ir kt.), vaikai išmoksta pasirinkti arba ir patys susikurti erdves savo žaidimams. Per žaidimus vaikai drauge konstruoja vaikų kultūrą.</p>

	<p>*Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą.</p> <p>*Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.</p>	<p>*Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse, išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus.</p> <p>*Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu.</p> <p>*Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus.</p> <p>*Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.</p>	<p>Pradėdami nuo paprastų dėlionių, mozaikų, judrių gaudynių, slėpynių ir įvairių stalo žaidimų, palaipsniui pereina prie sudėtingesnių žaidimų formų.</p> <p>Mokytojas paskatina vaikus žaislingai reikšti savo emocines patirtis ir įspūdžius kuriant ir įvardant įvairias žaidimo formas ir būdus.</p> <p>Vaikas su suaugusiais žaislingai kuria bendravimo „kalbą“ ir išgyvena bendrumo jausmą. Dalyvaudamas tokiuose abipusiuose žaidiniuose, vaikas pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, veido, balso išraiškumą ir išmoksta inicijuoti bei palaikyti žaislingas socialines sąveikas, susikurdamas artimumo ir saugumo jausmą.</p> <p>Mokytojas paskatina vaikus žaisti siužetinius vaidmenų žaidimus. Prisiimdami apibendrintus vaidmenis, vaikai kuria jiems pažįstamas kasdienės socialines situacijas.</p> <p>Vaikams žaidžiant nuolat, jų gebėjimai tobulėja, jie ima žaisti didesnėse grupelėse, išmoksta tikslingai kurti žaidimo erdves ir konstruoti sudėtingesnius žaidimo siužetus, pasitelkdami vaizduotę ir įtraukdami fantastinių elementų. Vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus. Mokytojas paskatina, gerai žaidžiančius vaikus jungtis į kolektyvinius režisūrinčius žaidimus. Vaikai kuria ilgalaikius žaidimo pasaulius mėgstamų knygų, pasakų ir kino filmų pagrindu, lengvai įtraukia kitus grupės vaikus, mielai kviečia ir suaugusiuosius. Kartu su mokytoju žaidžia naratyvinius žaidimus.</p>
--	--	--	---

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Kauno Motiejaus Valančiaus mokykloje-darželyje sprendimus dėl vaikų ugdymosi rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo mokytojos priima kartu su ugdytinių tėvais (glėbėjais), kitais ugdymo įstaigos pedagogais ir specialistais. Pedagogai bei specialistai reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius. Vaiko pasiekimų vertinimas yra nuolatinis informacijos kaupimas apie įgyjamus vaiko gebėjimus, ugdymo(si) pasiekimus, daromą pažangą. Vaiko pasiekimai stebimi ir fiksuojami visus metus, kai tik mokytojai, švietimo pagalbos specialistai pastebi vaiko naujai atsiradusį ar patobulėjusį gebėjimą. Šiuos gebėjimus mokytojai, specialistai pažymi savaitės veiklos plano refleksijoje. Tokiu būdu nuolat kaupiama informacija apie vaiko ugdymo(si) rezultatus.

Stebėjimas natūraliomis sąlygomis - pagrindinis vaiko ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos vertinimo būdas. **Vaiko pasiekimai** - tai ugdymosi procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios ir nuostatos.

Vaikų ugdymo(si) pažanga - tai vaikų pasiekimų ūgtelėjimas per tam tikrą laiką. Atliekant vaikų pasiekimų vertinimą vadovaujames šiais principais:

- Lėtojo ugdymo(si) principas – laikomasi nuostatos, kad kiekvienas vaikas pažangos link juda SAVO TEMPŪ.
- Reflektyvaus ugdymo(si) principas – laikomasi nuostatos, kad vaikų veiklos ir jų rezultatai, emocijos, tolesnis veikimas apmąstomi, aptariami ir numatomi su vaikais drauge pagal jų gebėjimus.
- Įtraukties principas – laikomasi nuostatos, kad pažangą pasiekti ir ūgtelėti gali KIEKVIENAS vaikas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.

Vaikų ugdymo(si) pasiekimų įvertinimas atliekamas 2 kartus per metus. Įvertinus vaikų pasiekimus mokytojas atitinkamai nustato pasiekimų žingsnelį ir pažymi el. dienyno „Mūsų darželis“. Esant poreikiui – tris kartus.

Mokslo metų pradžioje su tėvais (globėjais) aptariami jų lūkesčiai dėl vaikų ugdymo(si) pasiekimų. Tėvai (globėjai) nuolat informuojami apie vaiko pasiekimus. Siekiant susisteminti ir dokumentuoti vaikų pažangą, pasiekimų įrodymai kaupiami „Vaiko aplanke“ ir el. dienyne „Mūsų darželis“. Tai yra vaiko stebėjimo duomenys, piešiniai, aplikacijos, rašymo elementai, kūrybos knygelės, vaikų mintys ir kt., kurie mokytojo požiūriu yra reikšminga informacija.

Mokslo metų eigoje išryškėję nauji vaikų ugdymosi pasiekimai fiksuojami el. dienyno „Mūsų darželis“ savaitės refleksijoje ir skiltyje „Vaiko pažanga ir pasiekimai“.

Apibendrinta vaikų pasiekimų vertinimo medžiaga aptariama mokytojų tarybos posėdžiuose. Informacija apie kiekvieno vaiko pasiekimus ir pažangą renkama viso vaiko ugdymosi įstaigoje metu.

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčių vaikų pasiekimų vertinime dalyvauja darželio švietimo pagalbos specialistai. Jie teikia rekomendacijas grupių mokytojams, tėvams (globėjams) apie vaiko ugdymosi galimybes, perspektyvas, aptaria pagalbos teikimo būdus. Pedagoginei psichologinei tarnybai rekomendavus, sudaromas individualus švietimo pagalbos planas vaikams, kuriems yra pritaikomas ugdymo turinys.

Vaikui pereinant iš lopšelio grupės į ikimokyklinę ir iš ikimokyklinės į priešmokyklinio ugdymo grupę, įvertinami jo gebėjimai ir pasiekimai, įgyti per visą ugdymosi laikotarpį. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą ir dermę tarp ugdymo programų, apibendrinta informacija apie vaiko pasiekimus perduodama priešmokyklinio ugdymo mokytojui.

Ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamos pasiekimų sritys ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijos yra suderintos. Užtikrinamas nuoseklus pasiekimų sričių ir turinio augimas, siekiant, kad vaikas būtų pasiruošęs sėkmingai mokytis mokykloje.

Ikimokyklinio ugdymo programa		Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa	
Ugdymosi būdai	Ugdymo sritys	Ugdymosi būdai	Kompetencijos
Žaidimas – vaiko raidos šaltinis, vaiko ugdymosi būdas ir pagrindinė veikla, patirtinė veikla.	Mūsų sveikata ir gerovė	Žaidybinė, patyriminė veikla, atradimų džiaugsmo ir natūralaus smalsumo apie supantį pasaulį puoselėjimas.	Sveikatos ir fizinis ugdymas
	Aš kalbų pasaulyje		Kalbinis ugdymas
	Tyrinėju ir pažįstu aplinką		Matematinis ugdymas
	Aš ir bendruomenė		Gamtamokslinis ugdymas
	Kuriu ir išreiškiu		Visuomeninis ugdymas
			Meninis ugdymas